

tahtmist täüta. Kui nema niidade tõine tõise kõrval Isanda een käuwa, üts tõist awitawa niuk edesi saatwa, üteli si tagasi kaewa se tee pääle, mes nema katefese omma ära-käünu, ent ka edesi rutawa määra poole, mes neile taiwan om üles-säetu, se peap neid parembide üten nõwwun, kui lihalik arm, mes koon-elamifest ehk hä-tegemifest tulep.

Mes arm se sis om, mink läbi abi-elo tõtete finnitetas niuk pühendetas? Se om sääratse abi-elo-rahwa arm, kea üteli si Jumala riiki otswa.

C. N.

Wene-riigist.

Edutasime õpetust nõudja lugejale tänawuses Kalendris Wene-maale teed juhataada ja maa-rahwast sellega tutwustada, mis eemal ja lähemal meie riigis tähele-panemise wäärt asju sigineb. Kes oma teadmise piire laugema kohtade tundmise läbi efiteks saab laiendanud, se oskab paremine seda äramõista mis tema kohas juhtub. — Rumaluse määsamine ja mõllamine tõuseb kõige ennamiste seal, kus rahwa harimata mõistus pimeduse pilwes seisab. Ni-sugused õnnetumad loomad ei tunne Jumala-sõna ega kiriko-seadust, sest et ufo walgus nende südamesse weel ei ole tunginud; selle-pärast põlgawad nemad elawa-wee-allika ja teewad enesele kaewud, mis wirtso-wet imitsewad. Need wiletsad on, kellest Apostel Peetrus ütleb: „Kes õige tee maha-jätawad ja eksitusese lähewad!“ — Aga meie ei wõta mite töö waewa nende Soodoma linna laste pärast, keda Jumala karistus ka omal ajal üles-leiab, waid nende hääks ete, kes kui lot diglased, seda weel ei ole unustanud, et neid Kristuse nimel walguse lapsiks on ristitud.

Wene-riigi suurus ulatab Ida-Eiropa, Põhja-Aasia, mitme Aasia ja Amerika wahel-seiswa saarede ja ühe osa Põhja-lääne-Amerika üle. Tema laius läänest — idani, se on: õhto-poolsest Poola-maajast kuni hommiko poole Siberi rajani arwatakse sihti-mööda üts-tuhat-kolm-sada-kuus-kümmend peni-koormat ehk 9520 wersta, aga teed kaudu enam kui kak-tuhat peni-koormat ehk 14,000 wersta. Kui Poola-poolse riigi-rajal Jaani-laupäawal pärast lõunat kel pool kolm rahwas nõuu ete-wõtaw: õhtul Jaani-tulele minna, siis on Amerika poolse riigi-rajal Jaani-tuluke juba ammo kustunud ja neil on siis parajast Jaani-päawa hommiku kel kuus. Selle-pärast wõib tõt mööda ütelda: Wene-riigis ei lähe päike ial enam looja, waid kui tema meie paigus õhtu weerib, siis on tema ammo juba Amerikas ueste tõusunud.

Wene-riigi rajad on põhja pool: Turja-ma ja Jäe-meri; ida pool: Baikne-meri; lõune pool: Siina-riik, Karali-järw, Kaspia meri, Persi-ning Turgi-ma, Asowi-meri ja Must-meri; lääne pool: Turgi-, Austria- ja Preisi-ma, lääne-meri, Rootsi- ja Turja-ma. — Kui kõi Wene-riigi ma üleültsa koko arwatakse, siis on teda kolm-sada-seitse-kümmend-wiis-tuhat ruut-peni-koormat (375,000 □ p.). Sest nimetud maast leitakse Eiropa jao sees 75 tuhat □ p., Aasia jao sees 276 tuhat ruut-peni-koormat ja Amerika jao sees 24 tuhat □ p. Ei ole ilnia algmifest meie pääwani weel teist ni suurt kuningriiki maa peal nähtud, mis ühe walitseja käso al oleks olnud. Kõige kuulsam ja suurem wana põlwine Rooma-riik oli pisut suurem kui üts meie riigi neljandik.

Jnimesi arwatakse Wene-riigi peale: kuus-kümmend-neli miljoni hinge, kellest üle 58 miljoni Eiropa, ligi wiis miljoni Aasia, ja 50 tuhat hinge